

International Journal of Languages' Education and Teaching

ISSN: 2198 - 4999, GERMANY

December 2015, Volume 3, Issue 3, p. 411-420

NAME OF VALUE AND VALUE OF NAME: DEDE KORKUT

ADIN DEĞERİ VE DEĞERİN ADI: DEDE KORKUT

Zekerya BATUR¹ & Mehmet SOYUÇOK²

ABSTRACT

In this study, the factors which affect the naming tradition and prominent educational values in Dede Korkut Stories are discussed. For this reason, stories are used to set up relations between the naming tradition and educational values.' Dede Korkut Stories' is a Turkish literary heritage that consists of twelve stories and a preface. In this study, it is argued that Dede Korkut Book shouldn't be considered just as a story book, but also it is a kind of source book that gives many clues about the values, beliefs, languages, cultures and social lives of Oguz. In this context, the importance of naming is pointed. Naming has existed in all cultures as a necessity rather than a tradition. In ancient Turks, naming was considered as a traditional and cultural item. In this study, besides using the Scanning technique, the book Dede Korkut Stories by Muharrem ERGİN and scientific studies about this subject have been examined. Names of fifty seven people have been identified in the research, but only the names Boğaç and Bamsı Beyrek, having a naming story, have been discussed. In addition to these, the names which have not stories but have educational value have also been mentioned. In result of this study, it has been seen that the naming tradition in Dede Korkut Stories was only applied on boys, was affected by values such as virtue, dignity, patriotism, heroism and self-sacrifice, also meant 'a wish' and the life and the social value of the person who got the name changed.

Key Words: Culture, values, cultural values, traditions, naming, Dede Korkut stories.

ÖZET

Bu çalışmada Dede Korkut Hikâyelerinde ad verme geleneğini etkileyen faktörler ve ön plana çıkan eğitsel değerler ele alınmıştır. Bu sebeple ad verme geleneği ile eğitsel değerlerin ilişkisi kurulmaya çalışılırken hikâyelerden yararlanılmıştır. Dede Korkut Hikâyeleri on iki hikâye ve bir ön sözden oluşan Türklerin kültür ve edebiyat mirasıdır. Bu çalışmada Dede Korkut Kitabının, sadece bir hikâye kitabı olarak ele alınmaması gerektiği, aynı zamanda Oğuzların değer yargıları, inançları, dilleri, kültürleri, sosyal hayatları hakkında birçok ipucu veren bir kaynak kitap olduğu ortaya konulmaya çalışılmıştır. Bu bağlamda ad vermenin önemine dikkat çekilmiştir. Bütün kültürlerde ad verme bir gelenekten ziyade bir zorunluluk olarak var olmuştur. Eski Türklerde ise ad verme bir gelenek ve kültür ögesi olarak kabul edilmiştir. Araştırmada tarama tekniği kullanılmış, Muharrem Ergin'in Dede Korkut Hikâyeleri kitabı ve bu konu üzerinde yapılan bilimsel çalışmalar incelenmiştir. Yapılan incelemede elli yedi kişi adı belirlenmiştir; ancak belirlenen adlar arasında sadece verilme hikâyesi olan Boğaç ve Bamsı Beyrek adları ele alınmıştır. Bunların yanı sıra hikâyesi olmayıp eğitsel değer taşıyan adlara da yer verilmiştir. Araştırma sonucunda Dede Korkut Hikâyelerindeki ad verme geleneğinin sadece erkek çocuklarda uygulandığı, erdemlilik, saygınlık, vatanseverlik, kahramanlık, fedakârlık gibi değerlerden etkilendiği, ayrıca ad vermenin bir dilek anlamı da taşıdığı, adı alan kişinin hayatının ve toplumsal değerinin değiştiği sonucuna ulaşılmıştır.

Anahtar Kelimeler: Kültür, Değerler, Eğitsel Değerler, Gelenekler, Ad Verme, Dede Korkut Hikâyeleri.

¹ Doç. Dr., Uşak Üniversitesi Türkçe Eğitimi Bölümü, e-mail: zekeryabatur9@gmail.com

² Türkçe Öğretmeni, e-posta: soyucokmehmett@hotmail.com

1.GİRİŞ

Kültür, her toplumda farklı bir şekilde vücut bulmaktadır. Bu şekiller, toplumsal yaşayış, yeme içme alışkanlığı, giyim, düğün ve ölüm törenleri üzerinde olabilmektedir. Dolayısıyla kültürü şekillendiren birçok unsur bulunmaktadır. Bu unsurlardan biri de edebi eserlerdir. Bu eserleri toplumu yansıtan eserlerdir (Özbay ve Karakuş Tayşi, 2011). Türkçe için bu şaheserlerden biri de Kitab-ı Dede Korkut Alâ Tâife-i Oğuzhan (Oğuz Boyları Dilince Yazılmış Dede Korkut Kitabı)'dır. Dede Korkut Hikâyeleri bugüne kadar; karakterler (Eliuz, 2000), mitolojik öğeler (Bayat, 2007), dil bilgisi (Başdaş, 2008), söz dizimi (Cemiloğlu, 2001), kadın hakkındaki düşünceler (Torun, 1999), Türkçe öğretimi ve değer aktarımı (Özbay ve Karakuş Tayşi, 2011) gibi alanlar bakımından pek çok çalışmada incelenmiştir. Bu alanda tarihi çalışmalar olduğu gibi eğitsel çalışmalar da yapılmaya başlanmıştır. Türk kültürü ve tarihi için önemli olan eserlerin eğitsel değerler açısından da incelenmesi gerekmektedir; çünkü kültürel değerler bir milletin oluşumunu ve o milleti bir arada tutan çimento olarak görülmektedir. Bu nedenle her toplumun bir davranış biçimi ya da kültürel davranışı vardır ve bunlar değer olarak adlandırılmaktadır. Bu değer, kültüre bir kişilik kazandırmaktadır. Çünkü birey içinde yaşadığı toplumla beraber kimliğini bulmaktadır (Şen, 2006: 159). Bu kimlik, toplumun bütün özelliklerini üzerinde taşımaktadır. Bu taşınan noktalar örtük ya da açık değerlerdir. Bu değerler evden çevreye, çevreden okula ve buradan da tüm yaşama akseden nitelikler taşımaktadır. Değerler eskiden beri bir şekilde toplumun her bireyine farklı yollarla aktarılmaktadır. Bir dağın, yerin ya da hayvanın ismi verilirken birçok anlatının söylenegeldiği bilinmektedir. Dolayısıyla değerler bireyi bir biçimlendirme süreci olarak da görülebilir. Bu değerler arasındaki en önemli ritüellerden biri de ad verme merasimleridir (Gönen, 2005). Yeni doğan bir çocuğa ad konulması toplumsal ilişkileri düzenlemek ve çocuğa bir kimlik kazandırmak açısından kaçınılmaz bir zorunluluktur (Kalkandelen, 2008). Dede Korkut Hikâyeleri incelendiğinde de ad verme işine çok büyük önem verildiği ve bu işi her zaman Dede Korkut'un yaptığı görülür. Çünkü Dede Korkut Oğuzlar arasında önemli bir kişiliktir. Günümüzde sıklıkla kullanılan **Danışmanlık ya da Yaşam Koçu** kavramları yüzlerce yıl önce Dede Korkut tarafından yaşama geçirilmiş ve topluma yön vermede etkili bir şekilde kullanılmıştır.

Dede Korkut, Oğuz boylarının önderi ve yön vereni olarak büyük bir saygı görmüştür (Özbay ve Karakuş Tayşi, 2011). Dede Korkut Hikâyelerindeki ad verme geleneği, çocuk yetiştirmede yani eğitimde ön planda olan değerleri görmek açısından araştırmacılara pek çok ipucu vermektedir. Bu bağlamda değeri kültürden, kültürü de değerlerden ayrı düşünmek mümkün değildir. Kültür ve değer birbiriyle ilişkili olan kavramlardır, değerler, kültürel özelliklerin doğal bir sonucudur. *Değer nedir? Değer hükmü bir şeyin arzu edilebilir veya edilemez olduğunu belirten ifade ise, o halde değer de bir şeyin arzu edilebilir veya edilemez olduğu hakkındaki inançtır* (Güngör, 1998: 27). Hikayelerde bu yaklaşım sürekli canlı tutulmuştur. Her davranış bir değere ya da kültürel bir unsura dayandırılmıştır. Değerden bağımsız bir davranışın sergilenmesi düşünülemez (Uysal, 2003; Ültanır, 2003; Arslanoğlu, 2004; Ergin, 2009). Toplumda meydana gelen önemli olaylar kültür öğesi olarak kendini gösterir ve sosyal değerleri de önemli derecede etkiler. Birey, sosyal normları bu çerçevede öğrenmektedir

(Batur, Sır ve Bek, 2012; Özkan, 2006). Çünkü insan doğumundan ölümüne kadar bir toplum içinde yaşar. Değerler insanlara neler yapıp neler yapmayacaklarını söyler, insana yol gösterir (Canatan, 2008; Ceylan, 2012; Acun, Yücel, Önder ve Tarman, 2013; Ergün, 2014). Eğitim de kültürel değerlerden ayrı düşünülemez. Bu durum ad verme geleneğine de yansımaktadır. Bir Müslüman ailenin oğluna Firavun, Ebu Cehil, Nemrut gibi adlar vermemesi; buna karşın Muhammet, Musa, Bekir, Ali gibi adlar vermesi bu duruma örnektir. Çünkü toplumun ve kişinin değer yargıları birinci gruptaki adlara karşı olumsuzdur, ikinci gruptaki adlar ise inancı gereği kutsal saydığı adlardır. Yine bu şekilde toplumun kabullendiği değer yargıları ad vermede etkilidir. Cesur, Korkmaz, Yiğit gibi sıfat ve kişilik özelliği bildiren adlar konulurken yalancı, hain, korkak gibi sıfatların ad olarak konulmaması değer yargılarının ad vermedeki etkisine örnektir.

2.PROBLEM DURUMU

Dede Korkut Kitabı Türk kültürünü yansıtan önemli bir eserdir. Bu eserde yer alan eğitsel değerler, araştırmacıları Türk kültürü ve eğitim tarihi açısından aydınlatmaktadır. Eski Türklerde önemli bir kültür ve sosyal hayat ögesi olan ad koyma geleneğinde eğitsel değerler olup olmadığı incelenmesi gereken bir konudur. Bu konuda yapılacak araştırmalar Türk kültür ve eğitim tarihini aydınlatmada büyük öneme sahiptir.

2.1.Problem Cümlesi

Dede Korkut Kitabı'ndaki ad verme geleneğinde eğitsel öğeler var mıdır?

2.2.Alt Problemler

Bu çalışmada alt problemden yola çıkılarak şu alt problemlere de cevap aranacaktır:

1. Dede Korkut Kitabı'nda kız çocuklara konulan isimleri etkileyen değerler nelerdir?
2. Dede Korkut Kitabı'nda erkek çocuklara konulan isimleri etkileyen değerler nelerdir?
3. Dede Korkut Kitabı'nda hangi toplumsal değer yargıları isim vermede etkilidir?
4. Dede Korkut Kitabı'ndaki isimler karakterler hakkında ne tür bilgiler vermektedir?

3.ARAŞTIRMANIN AMACI

Bu araştırmanın amacı, Dede Korkut Kitabı'ndaki ad verme geleneğini etkileyen faktörleri ve ad verme geleneğinde yer alan eğitsel değerleri ortaya koymaktır.

4.ARAŞTIRMANIN YÖNTEMİ

Bu çalışma betimsel olup tarama modelinde yapılmıştır. Taramada geçmişte ya da var olan bir durumu olduğu şekliyle ele almayı amaçlar (Karasar, 2000). Bu çalışmada veriler, Muharrem Ergin'in Dede Korkut Kitabı (Hisar Kültür Gönülleri, 2003) adlı eseri ve bu alanda yazılan makaleler taranarak elde edilmiştir. Çalışmada sadece kişi isimleri ele alınmıştır. Yapılan araştırmada ad verme geleneğinin sadece erkek çocuklarında uygulandığı, kız çocuklarında ise uygulanmadığı görülmüştür. Bu yüzden çalışma sadece hikâyesi bulunan erkek adlarıyla sınırlandırılmıştır. Eğitsel değerlerden ise sadece vatanseverlik, fedakârlık ve yardımseverlik gibi değerler ele alınmıştır. Bu eğitsel değerlerin belirlenmesinde hikâyelerdeki olayların geçtiği dönemin özellikleri ve değer yargıları göz önüne alınmıştır.

5.BULGULAR VE YORUMLAR

Dede Korkut Hikâyelerinde anlatılan dönem, Türklerin henüz göçebe hayat yaşadıkları dönemler olarak bilinmektedir. Bu tip toplumlarda en önemli unsur, kuvvettir, bu da erkek çocuğunun değerini artırır, çünkü erkek çocuk üretici, koruyucu ve soyunu devam ettiricidir (Şen, 2006). *İslamlaşmadan önceki Türklerin inandıkları en üstün değer, kahramanlıktır* (Kaplan, 2006: 114). Dede Korkut Hikâyelerindeki olaylar da Türklerin İslâmiyet'i kabul ettikleri ilk dönemlerde yaşandığı için bu özellikler halâ görülmektedir. Bu durum verilen adlara da yansımıştır. Dede Korkut Hikâyelerinde belirlenen adlar alfabetik sırayla ve geçtiği sayfalarla şu şekildedir:

1. Ak Melik (34)
2. Alp Rüstem (106, 120, 140, 143, 147)
3. Aruz (6, 34, 59, 60, 74, 104, 105, 106, 107, 108, 111, 112, 142, 143, 144, 145, 146, 147)
4. Bamsı Beyrek (39, 40, 41, 42, 47, 48, 56, 139)
5. Banu Çiçek (40, 41, 42, 45, 46, 47, 48)
6. Başat (104, 105, 106, 107, 108, 110, 111, 112, 145)
7. Bayındır (6, 11, 12, 13, 14, 15, 22, 23, 25, 34, 37, 42, 46, 53, 58, 73, 98, 99, 103, 105, 111, 113, 114, 117, 120, 122, 123, 130, 137)
8. Begil (113, 114, 115, 116, 118, 120, 122)
9. Boğaç (15, 20)
10. Boğazca Fatma (54, 55)
11. Burla (23, 28, 29, 30, 32, 54, 55, 72, 74)
12. Bügdüz Emen (34, 106, 107)
13. Deli Evren (99)
14. Demir Gücü (24,)
15. Dirse (11, 12, 13, 14, 15, 16, 17, 18, 19, 20, 22)
16. Direk Tekür (98, 101)
17. Dumrul (75, 76, 77, 78, 79, 80, 82)
18. Dünder (23, 34, 35, 46, 58, 73, 74, 99, 101)

19. Eğrek (123, 124, 128, 129, 130, 131)
20. Emren (115)
21. Ense (147)
22. Evren (99, 101, 139, 143)
23. Gaflet Koca (34, 73)
24. Kan Akbaza (60)
25. Kanlı Koca (84)
26. Kara Arslan Melik (58)
27. Kara Budak (34, 37, 58, 74, 99)
28. Kara Göne(23, 25, 34, 35, 37, 47, 48, 59, 73, 99, 106, 120, 136, 137, 138, 140, 146, 147)
29. Kara Tekür (58, 123)
30. Kara Tüken Melik (35, 74)
31. Karacık (24, 25, 32, 35, 44)
32. Karçar (42, 43, 44, 56)
33. Kazılık Koca (34, 37, 73, 98, 99, 101, 102),
34. Kılbaş (142, 143, 146)
35. Kısırca Yenge (40, 54)
36. Kıyan(34, 35, 46, 47, 48, 73, 99, 101, 104, 106, 107, 111)
37. Koca Duha (75)
38. Kongur Koca Saru (104)
39. Kulmaş (23)
40. Kutlu Melik (Ergin 1997: 212),
41. Mamak (106)
42. Piçen (38, 40, 41, 42, 45, 47, 48)
43. Salur (25, 32, 47, 59, 65, 111, 114, 130, 132)
44. Segrek (124, 130, 131)
45. Selcen(86, 88, 89, 90, 91, 92, 93, 94, 95, 96)
46. Şofi Sandal Melik (35)
47. Şoğan Saru (99)
48. Şemseddin (23, 34, 73)
49. Şöklı Melik (23, 24, 29, 32, 33, 117, 119)
50. Tepegöz (105, 106, 108, 110, 111)
51. Ters Uzamış (123, 147)
52. Uruz (23, 26, 28, 29, 30, 31, 32, 33, 34, 35, 37, 53, 58, 59, 60, 61, 62, 63, 64, 65, 69, 73, 122, 132, 136, 137, 138, 140)
53. Uşun Koca (124, 130, 131)
54. Yaltacuk (46, 47, 48, 50, 57)
55. Yapağılı Koca(106, 107, 112)
56. Yigenek (34, 37, 58, 73, 98, 99, 100, 101, 102, 103)
57. Yünlü Koca (106, 107, 112, 136)

5.1.Boğaç Adının Verilme Hikâyesi ve Kullanılan Değer

Dirse Han Oğlu Boğaç Han hikâyesinde Boğaç'ın adını alması kısmı, kahramanlık ve fedakârlık değerlerine verilen önemi göstermektedir. Bu hikâyedeki ad verme olayı şu şekildedir (Ergin, 2003:14):

...

Der:

Hey Dirse Han beylik ver bu oğlana

Taht ver erdemlidir

Boynu uzun büyük cins at ver bu oğlana

Biner olsun hünerlidir

Ağıllardan on bin koyun ver bu oğlana

Etlik olsun hünerlidir

Develerden kızıl deve ver bu oğlana

Faziletlidir, hünerlidir.

Yük taşıyıcı olsun hünerlidir

Altın başlı otağ ver bu oğlana

Gölge olsun erdemlidir

Omuzu kuşlu cübbe elbise ver bu oğlana.

Giyer olsun hünerlidir.

Bayındır Han'ın ak meydanında bu oğlan cenk etmiştir, bir boğa öldürmüş senin oğlun, adı Boğaç olsun, adını ben verdim yaşını Allah versin dedi. Dirse Han oğlana beylik verdi, taht verdi.

Burada Dirse Han'ın oğlunun Boğaç adını alma sebebi, hikâyede anlaşıldığı gibi kimsenin yenediği boğayı devirmesidir yani bir olağanüstülük göstermesidir. Bu olayda kahramanlık ve arkadaşlarını kurtardığı anlaşıldığı için de **kahramanlık, cesaret, erdemlilik ve fedakârlık gibi** değer yargıları açık bir şekilde verilmiştir. Ad vermenin şerefine Dirse Han şenlikler yapmış, ziyafetler vermiştir. Bu da ad vermeye verilen önemi göstermektedir. Ayrıca verilen ad, gayet anlamlıdır ve bu adın o kişiye niçin verildiğini açık bir şekilde görülmektedir.

5.2.Bamsı Beyrek Adının Verilme Hikâyesi ve Kullanılan Değer

Kan Püre Oğlu Bamsı Beyrek Hikâyesinde ise **saygı, kahramanlık, yardımseverlik** değerleri açık bir şekilde görülmektedir. Bu hikâyede ad verme olayı şu şekildedir (Ergün, 2003: 38-40):

...

Der:

Ünümü anla sözümü dinle Pay Püre Bey

Allah Taala sana bir oğul vermiş tutu versin

Ak sancak kaldırınca müslümanlar arkası olsun

Karşı yatan kara karlı dağlardan aşar olsa

*Allah Taala senin oğluna aşıt versin
 Kanlı kanlı suların geçür olsa geçit versin
 Kalabalık kafire girince
 Allah Taala senin oğluna fırsat versin
 Sen oğlunu Bamsam diye okşarsın
 Bunun adı boz aygırlı Bamsı Beyrek olsun
 Adım ben verdim yaşını Allah versin, dedi.
 Kudretli Oğuz beyleri el kaldırdılar dua kıldılar, bu ad bu yiğide kutlu olsun dediler.*

Burada çocuğun kan dökmesi esas sebep gibi görünse de olayın temeline bakıldığında karşımıza karşılık beklemeden yapılan bir yardım çıkmaktadır. Ayrıca çocuğa ad koyulurken babasının tüm Oğuz beylerini çağırması, onlara ziyafet vermesi ve adeta bir şenlik düzenlemesi ad verme ritüelinin taşıdığı önemi göstermektedir. Özellikle yardımseverlik hem İslamiyet'te hem de Türk Töresinde yer almakla beraber evrensel geçerli olan bir değerdir.

5.3.Eğitsel Değerler Taşıyan Adlar

Dede Korkut Hikâyelerinde veriliş sebebinin açıklandığı adlar Boğaç ve Bamsı Beyrek'ten ibarettir. Ancak bunların yanı sıra ad verme sebebinin açıklanmadığı ancak farklı eğitsel değerler taşıyan başka isimler de vardır. Eğitsel değerlerden olan liderlik özelliğini taşıyan isimler de şu şekildedir:

Alp Eren (Alplar Başı, Alpanlar), Dede, Delü(Delü Dumrul, Delü Dundar, Delü Evren, Delü Karçar, Düzen, İlalmiş...Dede Korkut Hikâyelerinde dini eğitim ögesi taşıyan adlar da bulunmaktadır. Bu isimler ise şu şekildedir: O'sman Affan Oğlı, Âdem, Ebû Bekir Sıdık... (Hazar, 2008: 24-25).

Yukarıda sayılan isimler de birer eğitsel değer taşımaktadır. Bu isimler çocuğa yol göstermekte adeta onu eğitmektedir. Çocuklara verilen isimlerde güzelliklerin, çocuğun ruhuna aksetmesi için çok özen gösterilir. "Adı gibi yaşasın" bu bağlamda bir temennidir (Şen, 2006:158). Ayrıca bu adlara yer verilmesi, İslamiyet'in yerleşmesini ve kültürel etkisini gösterme bakımından da dikkat çekicidir.

5.4.Ad Kazanmanın Önemi

Dede Korkut Hikâyelerinde 15-16 yaşına gelen çocuğun artık faydalı bir iş yaparak ad kazanması gerekmektedir. Bunun için de bazı etkenler vardır. Çocuklara ad vermede esas derecede etkili olan kahramanlık ve başarılı olmaktır. Bu durum da eserde vurgulanmaktadır (Ergin, 2003: 60):

*Kazan der:
 Beri gel tayım oğul
 Sağıma doğru baktığımda kardeşim Kara Göneyi gördüm
 Baş kesmiştir kan dökmüştür ganimet almıştır ad kazanmıştır*

*Soluma doğru baktığımda dayım Aruzu gördüm
Baş kesmiştir kan dökmüştür ganimet almıştır ad kazanmıştır
Karşıma doğru baktığımda seni gördüm
On altı yaşına geldin
Bir gün ola düşeyim öleyim sen kalasın
Yay çekmedin ok atmadın baş kesmedin kan dökmedin
Kanlı Oğuz içinde ganimet almadın. Yarınki gün zaman dönüp ben ölüp sen kalınca
tacımı tahtımı sana vermezler diye sonumu andım ağladım oğul dedi.*

Kazan Bey'in Oğlu Uruz Bey'in Esir Olduğu Destan'dan alınan bu parçada bir ad almayı hak etmeyen çocuğun da ailesi için utanç ve üzüntü kaynağı olduğu, ad kazanmanın belli bir başarı sonucu olduğu görülmektedir. Ayrıca burada hanlığın sadece babadan oğula geçen bir makam olmadığı bunları hak etmek için kişinin kahramanlık ve liderlik özelliklerine sahip olması gerektiği anlaşılmaktadır.

6.TARTIŞMA VE SONUÇ

Kültürel değerler ve eğitsel değerler birbiriyle doğrudan ilişkilidir (Erkenekli, 2012). Toplumun sahip olduğu değer yargıları hayatın her alanında büyük etkiye sahiptir (Morsümbül, 2014). Bu etkiyi eğitim, sosyal ilişkiler, gelenekler, kadın erkek ilişkileri alanlarında görmek mümkündür. Diğer yandan eğitim, sadece okullarda gerçekleşmemektedir, yaşamın her alanı bir eğitim alanıdır. Eski Türklerde bugünkü anladığımız manada profesyonel anlamda okullar yoktu, ancak toplumsal alan olan her yer, bir okuldu. Bu okulda eğitim gelenekler yoluyla kendini göstermiştir. Gelenek ve görenekler, aynı zamanda toplumsal hayatı düzenleyen bir kurallar sistemidir. Bu sistem hukuk kurallarıyla da örtüşmektedir (Somer, 2005; Demirkasımoğlu, 2015). Bu geleneklerin en önemlilerinden biri de ad verme geleneğidir. Adsız olarak kalanlar ise ya topluma faydalı bir iş yapmamış olanlar ya da milletine zararı olanlardır. Dede Korkut Hikâyelerinde ad verme, bir tören havasında yapılmakta, her seferinde toplumun bilge kişisi olarak Dede Korkut çağrılmakta, çocuğa uygun bir isim vermekte ve sonrasında ziyafetler, avlar, eğlenceler tertip edilmektedir. Bu isim ise mutlaka ad verme hikâyesini çağrıştıran ve toplumun genel değer yargılarına aykırı olmayan bir isimdir. Dede Korkut Hikâyelerinde ad verme geleneğinin eğitsel değerler çerçevesinde yer aldığı hikâyeler Dirse Han Oğlu Boğaç Han ve Kam Püre Bey Oğlu Bamsı Beyrek hikâyeleridir. Bu hikâyelerde isim verilmesinde özellikle erdemlilik, kahramanlık, saygı, fedakârlık ve yardımseverlik gibi değerlerin etkili olduğu görülmektedir. İki hikâyede de ad verilen çocuklar, kahramanlıklar ve olağanüstülükler göstermişlerdir. Bu eğitsel değerler hikâyelerde kahramanlıklarla harmanlanarak verilmektedir. Sonuç olarak, Dede Korkut Hikâyelerindeki ad verme gelenekleri eğitsel değer taşımakta ve Türk değer yargıları hakkında geniş bilgiler sunmaktadır. Türk toplum ve kültür yapısında ad ve ad vermede bu değer yargıları büyük öneme sahiptir. Bu değer yargıları eğitim ve öğretim ortamında sıklıkla kullanılması gereken önemli örnekler olarak görülmelidir. Zengin sözlü ve yazılı bir mirasa sahip olan bu kültürün, değerler eğitimi ve öğretimi sürecinde yararlanabilecek nitelikler taşıdığı görülmektedir. Bu değer aktarımı yapılırken anlamlı bir bağ kurulması gerekmektedir.

Kaynakça

- Acun, İ., Yücel, C., Önder, A. ve Tarman, B. (2013). Değerler: Kim Ne Kadar Değer Veriyor? Uşak Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi, 2013(12).
- Arslanoğlu, İ. (2005). Türk değerleri üzerine bir değerlendirme. Felsefe dünyası dergisi, 41, 64-77.
- Arslanoğlu, İ. (2000). Kültür ve Medeniyet Kavramları. Türk Kültürü ve Hacı Bektaş Velî Araştırma Dergisi, (15).
- Başdaş, C. (2008). Türkçede İyelik-Yüklem Sorunu Dede Korkut Örneği. Turkish Studies International Periodical For the Languages, Literature and History of Turkish or Turkic, 3,
- Batur, Z., Sır, A. N. ve Bek, H. (2012). Nasreddin Hoca Fıkralarında Değer Yargıları Ve Eğitim. Electronic Turkish Studies, 7(3).
- Bayat, F. (2007). Türk Mitolojik Sistemi (Vol. 2). Ötüken.
- Canatan, A. (2008). Toplumsal değerler ve yaşlılar. Yaşlı Sorunları Araştırma Dergisi, 1(1), 62-71.
- Cemiloğlu, İ. (2001). Dede Korkut Hikâyeleri Üzerinde Söz Dizimi Bakımından Bir İnceleme (Vol. 33). Türk Dil Kurumu.
- Ceylan, Y. (2012). Toplumsal değerler ve medya etiği. Dicle Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi, 4(7).
- Demirkasımoğlu, N. (2015). Toplum yaşamında kurallar: birey-kural ilişkisi, CBÜ Sosyal Bilimler Dergisi, 13(1), 138-156.
- Eliuz, Ü. (2000). Dede Korkut Hikâyelerinde Tipler. Uluslararası Dede Korkut Bilgi Şöleni, 19-21.
- Ergin, M. (2009). Üniversiteler İçin Türk Dili. İstanbul: Bayrak Basım/Yayın/Dağıtım.
- Ergin, M. (2003). Dede Korkut Kitabı, ir.nmu.org.ua/bitstream/14.11.215 tarihinde ulaşılmıştır.
- Ergün, M. (2009). Eğitim Felsefesi. İstanbul: Pegem Akademi.
- Erkenekli, M. (2012). Kültürel değer çalışmalarında yöntem ve sosyolojik araştırmalar için bir model önerisi, Dumlupınar Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi, 33, 221-230.
- Gönen, G. S. (2005). Dede Korkut Hikâyelerinden Günümüze Yansıyan Doğum Adetleri. Türklük Bilimi Araştırmaları, 18(18), 103-112.
- Güngör, E. (1998). Değerler Psikolojisi Üzerine Araştırmalar. Amsterdam: Ötüken Neşriyat.
- Hazar, M. (2008). Artukoğulları Zamanında Dede Korkut Kitabı'ndaki Kişi Adları. Electronic Turkish Studies, 3(1).
- Kalkandelen, H. (2008). Türkçemizde Kullanılan Kişi Adları. Atatürk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi, 12(2).
- Kaplan M. (2006). Nesillerin Ruhu. İstanbul: Dergah Yayınları.
- Karasar, N. (2000). Bilimsel Araştırma Yöntemleri, Ankara: Yayın Yayın Dağıtım.
- Morsümbül, Ş. (2014). Kültürel değerlerin üç kuşak arasındaki değişimi üzerine bir inceleme: Ankara örneği, Hacettepe Üniversitesi Türkiyat Araştırmaları Dergisi, (21), 137-160

-
- Özden, Y. (2002). Eğitimde yeni değerler. Ankara: Pegem Yayıncılık.
- Özbay, M. ve Karakuş Tayşi, E. (2011). Dede Korkut Hikâyeleri'nin Türkçe Öğretimi ve Değer Aktarımı Açısından Önemi. Pegem Eğitim ve Öğretim Dergisi, 1(1), 21-31.
- Özkan, H. H. (2006). Popüler kültür ve eğitim. Kastamonu Eğitim Dergisi, 14(1), 29-38.
- Somer, P. (2005). Umumi hukuk tarihinin konusu ve önemi üzerine kısa bir değerlendirme, İstanbul Ticaret Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi 4(8), 221-232.
- Şen, S. (2006). Türklerde Ad Verme Törenleri, Adların Önemi, Ad Verme ile İlgili Gelenek ve İnançlar. Güzel Sanatlar Enstitüsü Dergisi, (6).
- Torun, A. (1999). Dede Korkut Destanlarında Kadın Hakkındaki Telakkiler ve Bunun Eski Türk Kültürü'nden Taşındığı İzler.
- Uysal, E. (2003). Değerler üzerine bazı düşünceler ve bir erdem tasnifi denemesi: İnsanî erdemler-islâmî erdemler. Uludağ Üniversitesi İlahiyat Fakültesi Dergisi, 12(1), 51-69.
- Ültanır, G. (2003). Eğitim ve Kültür İlişkisi Eğitimde Kültürün Hangi Boyutlarının Genç Kuşaklara Aktarılacağı Kaygısı. Gazi Eğitim Fakültesi Dergisi, 23(3).